

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΣΚΡΑΜΠΛ
Α.Μ. ΠΡΩΤ/ΚΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 10483
ΤΡΙΑ ΠΛΑΤΑΝΙΑ 12 – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Α.Φ.Μ. 997224100 – Δ.Ο.Υ. Ε΄ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Αριθ. Πρωτ. 785 / 22.04.2024

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ «ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΛΕΞΙΚΟΥ» ΠΡΟΣ ΤΟ «ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ» ΚΑΙ Η ΕΙΣΗΓΗΣΗ – ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Τ.Ε.Γ. (22/04/2024)

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 550

Ενώ στο ΛΚΝ το λ. κακοπέραση σημαίνεται με Ο32α (κούραση, κούρασης, χωρίς πληθ.), το λ. καλοπέραση σημαίνεται με Ο33 (δύναμη, δύναμης, δυνάμεως, δυνάμεις, δυνάμεων). Μήπως πρόκειται για λάθος εκ παραδρομής; Μήπως και η καλοπέραση είναι Ο32α;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Προφανώς έχετε δίκιο, και η καλοπέραση είναι Ο32α.

Προβληματιζόμαστε γύρω από τον σχηματισμό της προστακτικής του παθ. αορίστου του ρ. αφήνω. Σύμφωνα με το προσωπικό σας γλωσσικό αισθητήριο, θεωρείτε ορθό το αφήσου, το αφέσου ή και τα δύο; Στις 2 παρακάτω φωτογραφίες βλέπετε το βιβλίο της Άννας Ιορδανίδου «Τα ρήματα της Νέας Ελληνικής» και την ιστοσελίδα lexigram:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ

<p>ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ αφήνομαι αφήνεσαι αφήνεται αφηνόμαστε αφήνεστε/αφηνόσαστε¹ αφήνονται</p> <p>ΕΞΑΚΟΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ θα αφήνομαι θα αφήνεσαι θα αφήνεται θα αφηνόμαστε θα αφήνεστε/-όσαστε¹ θα αφήνονται</p>	<p>ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ αφηνόμουν(α)¹ αφηνόσουν(α)¹ αφηνόταν(ε)^{1,2} αφηνόμαστε/αφηνόμασταν¹ αφηνόσαστε/αφηνόσασταν¹ αφήνονταν/αφήνότανε¹/ αφήνόντουσαν¹</p> <p>ΣΥΝΟΠΤ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ θα αφεθώ θα αφεθείς θα αφεθεί θα αφεθούμε θα αφεθείτε θα αφεθούν(ε)¹</p>	<p>ΑΟΡΙΣΤΟΣ αφέθηκα αφέθηκες αφέθηκε αφεθήκαμε αφεθήκατε αφέθηκαν/αφεθήκαν(ε)¹</p> <p>ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ έχω αφεθεί/είμαι αφημένος³</p> <p>ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ είχα αφεθεί/ ήμουν αφημένος³</p> <p>ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ θα έχω αφεθεί/ θα είμαι αφημένος³</p>
--	--	--

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

<p>ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ [να, όταν...] αφήνομαι αφήνεσαι αφήνεται αφηνόμαστε αφήνεστε/αφηνόσαστε¹ αφήνονται</p>	<p>ΑΟΡΙΣΤΟΣ [να, όταν...] αφεθώ αφεθείς αφεθεί αφεθούμε αφεθείτε αφεθούν(ε)¹</p>	<p>ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ [να, όταν...] έχω αφεθεί/ είμαι αφημένος³</p>
---	--	---

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

<p>ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ - - - - αφήνεστε -</p>	<p>ΑΟΡΙΣΤΟΣ - αφέσου/αφήσου - - - αφεθείτε -</p>
--	--

ΜΕΤΟΧΗ

<p>ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ -</p> <p>ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ αφημένος</p>

¹ Οι β' τύποι (και αυτοί με το επιτικό α ή ε) κυρίως στον προφορικό λόγο και στη λογοτεχνία.
² Και αφήνονταν στον προφ. λόγο και στη λογοτεχνία.
³ Οι β' τύποι (σπάνιας χρήσης) δεν είναι πλήρως ισοδύναμοι με τους α', από άποψη σημασίας και σύνταξης.

Λέξη: αφήνω (Κλιτικό Νέας)

Δείτε και: [Συνώνυμα - Σημασία](#) [Γνωμικά κ.ά.](#) [Ομόρριζα](#) [Λεξικά Δημοτικού](#)

Ετυμολογία: [<μέλλ. αφήσω του αρχ. ρ. αφήμι "αφήνω"]

λήμμα μέρος φωνή χρόνος έγκλιση αριθμός πρόσωπο

αφήνω ρήμα ενεργητική ενεστώτας οριστική ενικός πρώτο υποτακτική

Ενεργητική Παθητική	-
	αφέσου / αφήσου
Οριστική	-
ενεστώτας	-
παρατατικός	-
αόριστος	αφεθείτε
παρακείμενος	αφεθήτε (λόγ.)
παρακείμενος	-
υπερσυντέλικος	
υπερσυντέλικος	
συντελεσμένος μέλλοντα	
συντελεσμένος μέλλοντα	
εξακολουθητικός μέλλοντα	
συνοπτικός μέλλοντα	
Υποτακτική	

ΧΡΟΝ. ΑΝΤ. & ΑΡΧ. ΧΡΟΝΟΙ ΝΕΑ ΠΑΝΟΡΑΜΙΚΗ ΚΛΙΣΗ ΘΕΩΡΙΑ ΓΡΑΜΜ.

μέρος φωνή χρόνος έγκλιση
ρήμα παθητική αόριστος προστακτική

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Θα θεωρούσαμε σωστά και τα δύο, με την επισήμανση ότι το αφέσου θα το χαρακτηρίζαμε πιο λόγιο, και το αφήσου πιο «ομαλό», με την έννοια ότι βρίσκεται πιο κοντά στο γενικό γλωσσικό αίσθημα.